

Nr 31.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående upplåtande av lägenheter från förra militiebostället Ormo nr 1 m. m. i Göteborgs och Bohus län; given Stockholms slott den 1 maj 1914.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att de till förra kompanichefsbostället 1 mantal Ormo nr 1 med Sävholmen och $\frac{1}{4}$ mantal Kvarnbacken nr 1 i Ytterby socken av Göteborgs och Bohus län hörande lägenheterna Lund, Östra och Västra Betet, Kohagen, Kvarnbacken och Nybygget samt Sävholmen litt. A och Sävholmen litt. B må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område egendomen frånskiljas och upplåtas, Sävholmen litt. A och Sävholmen litt. B genom försäljning å offentlig auktion till den högstbjudande under de i kungl. brevet den 29 maj 1874 omförmälda villkor samt övriga lägenheter i enlighet med kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar och med iakttagande av de i kungl. brevet till domänstyrelsen samma dag meddelade närmare bestämmelser i fråga om tillämpningen av berörda grunder samt med förbehåll om rätt dels för innehavare av lägenheterna Lund, Östra och Västra Betet, Kohagen, Kvarnbacken och Nybygget till fria utfartsvägar över huvudgårdens mark, dels för innehavare av Östra och Västra Betet att fritt hämta vatten från en å ägofiguren nr 174 befintlig källa, dels ock för kronan till fri utfartsväg över Kvarnbacken för transport av skogseffekter.

De till ärendet hörande handlingar och karta skola riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres sjukdom

GUSTAF ADOLF.

Johan Beck-Friis.

*Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans
Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å
Stockholms slott den 1 maj 1914.*

Närvarande:

Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden: HASSELROT,
VON SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet friherre Beck-Friis anförde vidare.
Vid en år 1913 förrättad arrendeuppskattning å förra kompani-
chefsbestället 1 mantal Ormo nr 1 med Sävholmen och $\frac{1}{4}$ mantal Kvarn-
backen nr 1 i Ytterby socken av Göteborgs och Bohus län för upp-
görande av förslag till förnyad utarrendering från den 14 mars 1916
av denna egendom, som nu lämnar 950 kronor i årligt arrende, hava
uppskattningsmännen väckt förslag om försäljning av lägenheter från
egendomen. Detta ärende har domänstyrelsen i skrivelse den 31 december
1913 underställt Kungl. Maj:ts prövning samt för sådant ändamål över-
lämnat ärendet tillhörande handlingar, däribland en av t. f. extra lant-
mätaren C. Gedde från en år 1893 av förste lantmätaren A. F. von

Wachenfeldt upprättad karta kopierad och kompletterad karta över egendomen med under åren 1912 och 1913 upprättade beskrivningar.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, bland annat, följande.

Egendomen, som är belägen 0.3 mil från Ytterby järnvägsstation och 0.8 mil från staden Kungälv, innehåller en areal av 132 hektar 82.10 ar, därav 29 hektar 1.80 ar tomt och åker, 22 hektar 50 ar äng, 79 hektar 20 ar avrösningsjord och 2 hektar 10.30 ar impediment. Uppskattningsmännen hava föreslagit, att följande lägenheter skulle egendomen frånskiljas och med å kartan med röda gränslinjer utmärkta områden försäljas, nämligen:

Lägenhetens namn	Lägenhetens art	Ägofigurer å kartan	Areal			Saluvärde		Arrendevärde
						å väx. skog	i dess helhet	
			Har	Ar	Kvm	Kronor	Kronor	Kronor
Lund	jordbrukslägenhet	113—145 a	4	78	20	15:—	1,870:—	90:—
Östra och Västra Betet	d:o	146—169, av 170, 171—173, av 174, av 175, 176—183	8	43	70	150:—	2,430:—	115:—
Kohagen	d:o	184—191	3	06	70		2,010:—	100:—
Kvarnbacken	d:o	90—99, av 88	3	17	10	144:—	1,860:—	68:—
Mjölmarbacken	bostadslägenhet	41, 55, av 226	—	19	50		165:—	8:—

Lund, Östra och Västra Betet samt Mjölmarbacken äro bebyggda med innehavarna tillhöriga byggnader.

Den till egendomen hörande, i Nordre älv belägna ön Sävholmen, omfattande ägofigurer 224 och 225, hava uppskattningsmännen ansett med fördel kunna skiljas från egendomen, då inbärgandet av höskörden från densamma över den breda och strida älven alltid vore förenat med mycken svårighet och under ogynnsamma bärgningsförhållanden knappast låte sig göra. Ägarna av den å Hisingen befintliga motsatta älvstranden, vilka anmält sig såsom spekulanter å området, hade däremot mycket lättare att tillgodogöra sig skörden därstädes, då ön vid lågvatten sammanhängde med denna strand. Uppskattningsmännen hava föreslagit, att ön, som icke kunde bebyggas, när den en och annan gång vid högt vattenstånd vore helt och hållet översvämmad, skulle försäljas i två lotter, litt. A, omfattande en areal av 2 hektar 26.60 ar äng och 2

hektar 15 ar vassmark, samt litt. B med en areal av 2 hektar 26.90 ar äng och 1 hektar 53 ar vassmark. Lotten litt. A har åsatts saluvärde av 1,190 kronor och arrendevärde av 60 kronor samt litt. B saluvärde av 1,145 kronor och arrendevärde av 57 kronor.

Uppskattningsmännen hava hemställt, att blivande köpare av lägenheterna Lund, Östra och Västra Betet, Mjölнарbacken, Kohagen och Kvarnbacken måtte tillförsäkras fria utfartsvägar över huvudgårdens mark ävensom att köparen av lägenheten Östra och Västra Betet måtte tillförsäkras rätt att fritt hämta vatten från en å ägofiguren nr 174 befintlig källa. Därjämte har vederbörande jägmästare föreslagit, att kronan måtte förbehållas rätt till fri utfartsväg över lägenheten Kvarnbacken.

Å egendomen finnes dessutom en lägenhet, Nybygget, försedd med innehavaren tillhöriga byggnader. Vederbörande jägmästare, med vilken uppskattningsmännen instämt, har föreslagit, att ifrågavarande lägenhet skulle ställas under skogsstatens vård och förvaltning för att användas såsom skogsarbetarbostad.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i länet har ej haft något att erinra mot uppskattningsmännens förslag.

Överjägmästaren i västra distriktet har tillstyrkt uppskattningsmännens förslag.

Då lägenheten Nybyggets belägenhet icke gäve särskild anledning till dess bibehållande i kronans ägo för skogsväsendets räkning, anmodade domänstyrelsen domänintendenten i länet att infordra förklaring från lägenhetens innehavare, huruvida han ville direkt av kronan arrendera lägenheten utan att dess åbyggnader löstes av kronan, eller om han hellre ville köpa lägenheten. Lägenhetens innehavare förklarade sig därvid önska inköpa lägenheten. Vid därefter företagen arrende- och saluvärdering å lägenheten, omfattande ägofigurerna å kartan nr 195—222 och av 223 med en areal av 2 hektar 49.40 ar, åsattes densamma saluvärde av 810 kronor och arrendevärde av 40 kronor.

För egen del har domänstyrelsen anfört, att styrelsen ej hade något att erinra mot försäljning av lägenheterna Lund, Östra och Västra Betet, Kohagen, Kvarnbacken, Nybygget och Sävholmen. Däremot ansåge styrelsen lägenheten Mjölнарbacken ej böra försäljas, enär den vore belägen i omedelbar närhet av huvudgården och mitt inne i ägora.

På grund av vad sålunda förekommit hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen medgiva,

att lägenheterna Lund, Östra och Västra Betet, Kohagen, Kvarnbacken och Nybygget samt Sävholmen litt. A och Sävholmen litt. B må var för sig med ovan angivet område egendomen fränskiljas och upp-

låtas, Sävholmen litt. A och Sävholmen litt. B genom försäljning å offentlig auktion till den högstbjudande under de i nådiga brevet den 29 maj 1874 omförmälda villkor samt övriga lägenheter i enlighet med kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar och med iakttagande av de i nådiga brevet till domänstyrelsen samma dag meddelade närmare bestämmelser i fråga om tillämpningen av berörda grunder samt med förbehåll om rätt dels för innehavare av lägenheterna Lund, Östra och Västra Betet, Kohagen, Kvarnbacken och Nybygget till fria utfartsvägar över huvudgårdens mark, dels för innehavare av Östra och Västra Betet att fritt hämta vatten från en å ägofiguren nr 174 befintlig källa, dels ock för kronan till fri utfartsväg över Kvarnbacken för transport av skogseffekter.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga . . . till detta protokoll utvisar, skulle avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

A. Lekander.